

VISUOMENĖS INFORMAVIMO ETIKOS ASOCIACIJA

Asociacija, J. Basanavičiaus g. 4B, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 260 8288, el. p. info@etikoskomisija.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 303601856

VISUOMENĖS INFORMAVIMO ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS

DĖL PRIPAŽINIMO PADARIUS LIETUVOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ETIKOS KODEKSO PAŽEIDIMUS

2017 m. kovo 21 d. Nr. EKS-19/17

Vilnius

Visuomenės informavimo etikos komisija (toliau – Komisija) išnagrinėjo UAB „Delfi“ skundą dėl publikacijos „Dėl eilinės „delfi.lt“ dezinformacijos kreipkitės į redaktore, kuri žmones skirsto pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes“ (ekspertai.eu, 2016-08-18) ir Audriaus Nako publikacijos „Delfi.lt“ meluoja 1 milijonui 250 tūkstančių Lietuvos gyventojų“ (ekspertai.eu, 2016-08-20) ir n u s t a t ė:

Publikacijoje „Dėl eilinės „delfi.lt“ dezinformacijos kreipkitės į redaktore, kuri žmones skirsto pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes“ buvo teigiama, jog 2015 m. spalį Nyderlandai paskelbė ataskaitą dėl 2014 m. liepos 17 d. iš Amsterdamo į Kuala Lumpurą skridusio ir numušto lėktuvo MH17, kurioje nei viena šalis nekaltinama. Nurodoma, jog nepriklausomas portalas delfi.lt 2016 m. rugpjūčio 18 d. straipsnyje „Bauginanti tendencija: Th.May nuolaidžiauja V.Putinui“ rašo „*Ir kaip dėl Malaizijos oro linijų MH17, kuris prieš dvejus metus buvo numuštas virš Rytų Ukrainos? Kaip išsiaiškino Nyderlandų tyrėjai, prorusiškai nusiteikę separatistai (ar Rusijos kariai) keleivinį lėktuvą numušė per klaidą. Tam buvo panaudota į Ukrainą iš Rusijos slapta atgabenta „Buk“ raketinė sistema*“. Anot publikacijos autoriaus, Nyderlandų tyrėjų atliktame tyrime tokių žodžių nėra. Publikacijoje taip pat pateikiamas tuometinio Seimo Antikorupcijos komisijos nario ir portalo ekspertai.eu steigėjo Audriaus Nako komentaras, kuriame šis pareiškia, jog komentuoti apie melagius ir plokščią propagandinį portalą nėra ką ir pasiūlo komentaro kreiptis į delfi.lt redaktore, kuri žmones skirsto pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes.

Audriaus Nako publikacijoje „Delfi.lt“ meluoja 1 milijonui 250 tūkstančių Lietuvos gyventojų“ buvo tęsiama publikacijoje „Dėl eilinės „delfi.lt“ dezinformacijos kreipkitės į redaktore, kuri žmones skirsto pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes“ tema. Publikacijos autorius pasakojo, jog paprašytas pakomentuoti delfi.lt publikaciją, jis atidžiai susipažino su Nyderlandų tyrėjų ataskaita, tačiau teiginių, jog iš Rusijos slapta atgabenta raketinė sistema lėktuvą numušė separatistai ar Rusijos kariai, nerado. Autorius teigė, jog visuomeninis transliuotojas labai dažnai perpublikuoja delfi.lt informaciją, o šis reklamuoja visuomeninį transliuotoją ir retoriškai klausė, kaip visuomeninis transliuotojas gali skleisti melą. Autoriaus manymu, portalas iškraipė tarptautinės tyrėjų komandos išvadas ir klaidina šalies gyventojus, savo nuomonę pristatydamas kaip faktą.

Komisijai pateiktame skunde UAB „Delfi“ nurodė, jog jokios dezinformacijos aptariamose delfi.lt publikacijos sakiniuose „*Ir kaip dėl Malaizijos oro linijų MH17, kuris prieš dvejus metus buvo numuštas virš Rytų Ukrainos? Kaip išsiaiškino Nyderlandų tyrėjai, prorusiškai nusiteikę separatistai (ar Rusijos kariai) keleivinį lėktuvą numušė per klaidą. Tam buvo panaudota į Ukrainą iš Rusijos slapta atgabenta „Buk“ raketinė sistema*“ nėra. Tai įrodo, pavyzdžiui, žinomas britų leidinys „Mirror“, vienareikšmiškai

ir kategoriškai apibendrinęs Nyderlandų tyrėjų ataskaitą: „Naujausi pareiškimai seka po Nyderlandų Saugumo Tarybos tyrimo, kuris nustatė, kad Boeing 777 buvo numuštas priešlėktuvinės raketos „Buk“, tikėtina paleistos iš teritorijos, kurią kontroliavo Rusijos remiami separatistai“. Iš tos pačios „Mirror“ publikacijos galima sužinoti apie remiantis Nyderlandų tyrėjų ataskaita vėliau nustatytus faktus, kur konkrečiai įvardijami Malaizijos Boeing 777 numušimo kaltininkai – Rusijos ginkluotųjų pajėgų 53-oji Priešlėktuvinės gynybos brigada. UAB „Delfi“ teigimu, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojama teismų praktika leidžia visuomenės informavimo priemonėms koncentruotai reziumuoti pateikiamą informaciją, o portalo ekspertai.eu teiginiai apie portalo delfi.lt skleidžiamą dezinformaciją ir melą yra melagingi ir įžeidžiantys, kaip melagingi ir įžeidžiantys yra ir teiginiai apie delfi.lt vyriausiąją redaktore, jog ji neva skirsto žmones pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes.

Savo paaiškinimuose dėl UAB „Delfi“ skundo, kurie buvo viešai paskelbti portale ekspertai.eu, portalo ekspertai.eu redakcija nurodė, jog skundžiamose publikacijose nėra jokių kaltinimų, tik detalios pateikiami pavydžiai, kad portalas delfi.lt skleidžia dezinformaciją, todėl pasirinktos publikacijų antraštės visiškai atitinka tikrovę. Redakcijos teigimu, ne vieną kartą įsitikinęs, jog delfi.lt skleidžia dezinformaciją, kitaip jį vadinti, kaip melo ir dezinformacijos portalu, būtų sudėtinga. Anot portalo redakcijos, atlikus statistinį tyrimą, matyti, jog portalas delfi.lt skirsto žmones pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes, vadinasi, tai negali būti melas. Portalo redakcijos tvirtinimu, garsus žurnalistas Artūras Račas šį epiteta portalui priskyres jau labai seniai ir A.Račo nuomone ekspertai.eu pasitiki labiau, nei portalu mirror.co.uk, kurį savo šaltiniu laiko delfi.lt. Ekspertai.eu redakcija taip pat nesutinka, kad būti visuotinai pripažintu portalu, kuris skirsto žmones pagal krūtų dydį, yra įžeidimas. Atvirkščiai – tai garbė ir pripažinimas, kadangi tuo pasigirti gali ne kiekvienas naujienų portalas ar blogeris. Kadangi pats portalas delfi.lt prisipažįsta, jog jo sėkmės formulė - Monika Garbačiauskaitė – Budrienė, t.y. portalas tapatinamas su jo redaktore, todėl portalas ekspertai.eu ir teigia, jog žmones pagal krūtis skirsto būtent delfi.lt redaktore.

Ekspertai.eu viešuose paaiškinimuose taip pat nurodoma, jog delfi.lt publikacijoje „Bauginanti tendencija: Th.May nuolaidžiauja V.Putinui“ perspausdinta „The Guardian“ publikacija nėra šios visuomenės informavimo priemonės redakcijos nuomonė, o tik viena iš nuomonių skiltyje publikuojamų laisvųjų blogerių nuomonių. Laisvojo blogerio nuomonės laikymas faktais yra dezinformacija. Ekspertai.eu teigimu, olandų tyrėjai nustatė, jog tik vienas iš galimų lėktuvo numušimo scenarijų buvo raketos „Buk“ panaudojimas. Tai nebuvo vienintelis scenarijus, tačiau portalas delfi.lt beveik trijų šimtų puslapių išvadas supaprastino iki kategoriškos vienintelės išvados, jog lėktuvą numušė rusai „Buk“ raketa. Faktai neturėtų būti reziumuojami į nuomonę, apeinant visą kitą objektyvią informaciją.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pagal Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso (toliau – Kodeksas) 3 straipsnį, gerbdami žmogaus teisę gauti teisingą informaciją, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai turi skelbti tiksliai, teisingas žinias bei įvairias nuomones. Perteikdami įvairias nuomones, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai negali skleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę ir etiką. Nuomonės turi būti reiškiamos etiškai. Pagal Kodekso 8 straipsnį žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai turi įsitikinti, kad skelbiamos antraštės, anonsinė medžiaga, nuotraukos, grafika, garso ar vaizdo įrašai ir citatos neiškreipia kūrinio ir neklaidina informacijos vartotojo. Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 13 dalį dezinformacija – tai tyčia viešai paskleista melaginga informacija.

Publikacija „Bauginanti tendencija: Th.May nuolaidžiauja V.Putinui“ (delfi.lt, 2016-08-18) buvo parengta pagal „The Guardian“ paskelbtą informaciją ir joje atsispindėjo viena iš Nyderlandų tyrėjų ataskaitoje paviešintų versijų, jog lėktuvą MH17 raketa „Buk“ numušė Ukrainos separatistai arba Rusijos kariai. Šiuo metu Vakarų pasaulyje ši lėktuvo ir jo keleivių žūties versija laikoma pagrindine, ją palaiko

ir nepriklausomos tyrėjų grupės (pvz., Tiriamosios žurnalistikos komanda „Belincat“). Todėl teigti, jog portalas delfi.lt, reziumuodamas šią daugelyje visuomenės informavimo priemonių skelbiamą ir nepaneigtą informaciją bei informaciją iš oficialios Nyderlandų tyrėjų ataskaitos, meluoja Lietuvos gyventojams ar net dezinformuoja (tyčia skleidžia melagingą informaciją), nėra jokio pagrindo. Atsižvelgdama į tai, Komisija daro išvadą, jog publikacijų „Dėl eilinės „delfi.lt“ dezinformacijos kreipkitės į redaktore, kuri žmones skirsto pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes“ ir „Delfi.lt“ meluoja 1 milijonui 250 tūkstančių Lietuvos gyventojų“ antraščių teiginiai, kaltinantys portalą delfi.lt dezinformacija ir melu Lietuvos gyventojams, klaidina informacijos vartotojus ir tokiu būdu pažeidžia Kodekso 8 straipsnio reikalavimus.

Publikacijos „Dėl eilinės „delfi.lt“ dezinformacijos kreipkitės į redaktore, kuri žmones skirsto pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes“ antraštėje ir tekste buvo viešai paskelbta nuomonė, jog portalo delfi.lt redaktore žmones skirsto pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes. Tokia viešai apie asmenį skelbiama nuomonė laikytina neetiška, ją skelbiant, akivaizdžiai yra siekiama šį asmenį įžeisti ir (ar) viešai pažeminti, todėl darytina išvada, jog tokiais veiksmais buvo pažeisti Kodekso 3 straipsnio reikalavimai.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (Žin., 1996, Nr.71-1706; 2006, Nr.82-3254; TAR, 2014, Nr. 2014-18935) 46¹ straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punktais, 6 dalimi, Komisija n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti, jog „Dėl eilinės „delfi.lt“ dezinformacijos kreipkitės į redaktore, kuri žmones skirsto pagal krūtų dydį ir kitas fizines savybes“ (ekspertai.eu, 2016-08-18) buvo pažeistas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 3 straipsnis, nustatantis, jog perteikdami įvairias nuomones, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai negali skleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę ir etiką ir, jog nuomonės turi būti reiškiamos etiškai, ir 8 straipsnis, nustatantis, jog žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai turi įsitikinti, kad skelbiamos antraštės, anonsinė medžiaga, nuotraukos, grafika, garso ar vaizdo įrašai ir citatos neiškrepia kūrinio ir neklaidina informacijos vartotojo.

2. Pripažinti, jog Audriaus Nako publikacijoje „Delfi.lt“ meluoja 1 milijonui 250 tūkstančių Lietuvos gyventojų“ (ekspertai.eu, 2016-08-20) buvo pažeistas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 8 straipsnis, nustatantis, jog žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai turi įsitikinti, kad skelbiamos antraštės, anonsinė medžiaga, nuotraukos, grafika, garso ar vaizdo įrašai ir citatos neiškrepia kūrinio ir neklaidina informacijos vartotojo.

3. Įpareigoti portalo ekspertai.eu redakciją paskelbti šį sprendimą portale ekspertai.eu.

Šis sprendimas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

PIRMININKĖ

Signature

VAIVA ŽUKIENĖ